

Лекція № 7

«Виконання судових рішень в адміністративних справах. Відновлення втраченого судового провадження»

Виконання судового рішення

завершальна стадія судового провадження

невід'ємний елемент права на судовий захист

гарантується Конституцією України та Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод

зазначається практикою Європейського суду з прав людини

право на справедливий суд є ілюзорним, якщо судові рішення залишаються невиконаними

Нормативна основа обов'язковості судових рішень

Основними засадами судочинства є: ...
9) обов'язковість судового рішення.

Ст. 129 Конституції України

Суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов'язковим до виконання.

Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку.

Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.

Ст. 129-1 Конституції України

Судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України. Обов'язковість урахування (преюдиційність) судових рішень для інших судів визначається законом.

Ст. 13 ЗУ «Про судоустрій та статус суддів»

1. Судове рішення, яким закінчується розгляд справи в адміністративному суді, ухвалюється іменем України.
2. Судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України.
3. Невиконання судового рішення тягне за собою відповідальність, встановлену законом.
4. Обов'язковість судового рішення не позбавляє осіб, які не брали участі у справі, можливості звернутися до суду, якщо ухваленим судовим рішенням вирішено питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки.

Ст. 14 КАС України

Рішення суду може виконуватись

у
добровільному
порядку

у примусовому
порядку

У випадку невиконання судового рішення особа притягається до юридичної відповідальності, регламентованої на рівні закону:

відповідальності у виконавчому провадженні	згідно з положеннями статей 75, 76 розділу XI Закону України «Про виконавче провадження»;
цивільної	за правилами глави 82 Цивільного кодексу України відшкодування (компенсація) шкоди, завданої невиконанням судового рішення;
дисциплінарної	на підставі статті 147 Кодексу законів про працю, глав 1, 2 розділу VIII Закону України «Про державну службу»;
адміністративної	згідно з положеннями статті 185-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення;
кримінальної	з урахуванням положень статті 382 Кримінального кодексу України.

Залежно від того, яким чином юрисдикційне рішення набирає законної сили

виконання рішення, яке набрало законної сили

застосовують у разі, якщо не встановлено підстав для негайного виконання

негайне виконання рішення

виконання рішення ще до набрання ним законної сили

Судові рішення, які виконуються негайно

імперативно

- 1) присудження виплати пенсій, інших періодичних платежів з Державного бюджету України або позабюджетних державних фондів - у межах суми стягнення за один місяць;
- 2) присудження виплати заробітної плати, іншого грошового утримання у відносинах публічної служби - у межах суми стягнення за один місяць;
- 3) поновлення на посаді у відносинах публічної служби;
- 4) припинення повноважень посадової особи у разі порушення нею вимог щодо несумісності;
- 5) уточнення списку виборців;
- 6) усунення перешкод та заборону втручання у здійснення свободи мирних зібрань;
- 7) включення фізичних осіб, юридичних осіб та організацій до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, виключення фізичних осіб, юридичних осіб та організацій з такого переліку та надання доступу до активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням.
- 8) Негайно також виконуються рішення суду, прийняті в адміністративних справах, визначених п. 1, 5 ч. 1 ст. 263, п. 1-4 ч. 1 ст. 283 КАС України

диспозитивно

- 1) у разі стягнення всієї суми боргу при присудженні платежів, визначених п. 1 і 2 ч. 1 ст. 371 КАС України;
- 2) про тимчасову заборону (зупинення) окремих видів або всієї діяльності громадського об'єднання; про примусовий розпуск (ліквідацію) громадського об'єднання;
- 3) про примусове видворення іноземця чи особи без громадянства;
- 4) про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань.

Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень

сукупність дій визначених у Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, Законом України «Про виконавче провадження», іншими законами та нормативно-правовими актами, а також рішеннями, які підлягають примусовому виконанню.

В адміністративному процесі виконавчими документами можуть бути:

ВИКОНАВЧИЙ ЛИСТ

(пункт 1 частини першої статті 3
Закону України «Про
виконавче провадження»)

ухвала суду

(пункт 2 частини першої статті 3
Закону України «Про виконавче
провадження»)

Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню

Заява стягувача або боржника

Суд розглядає заяву

в десятиденний строк з дня її надходження у судовому засіданні з повідомленням стягувача та боржника і постановляє ухвалу

До розгляду заяви суд має право своєю ухвалою зупинити виконання за виконавчим документом або заборонити приймати виконавчий документ до виконання

Стадії виконавчого провадження

Відкриття виконавчого провадження

Здійснення виконавчого провадження (виконавчих дій)

Закінчення виконавчого провадження

Оскарження постанови про закінчення виконавчого провадження

Судовий контроль -

різновид публічного (державного) захисту прав, свобод і законних інтересів особи (переважно людини, громадянина) в судовому порядку

зобов'язання суб'єкта
владних повноважень
надати звіт про виконання
судового рішення

накладення штрафу за
невиконання судового
рішення

Умови для застосування такого спеціального способу здійснення судового контролю як зобов'язання подати звіт про виконання:

1) позивач у справі - фізична чи юридична особа приватного права;

2) відповідач у справі - суб'єкт владних повноважень;

3) судом ухвалено рішення про повне чи часткове задоволення позову;

4) відповідача зобов'язано до вчинення певних дій на користь позивача

Умови, при додержанні яких можливе накладення штрафу на керівника суб'єкта владних повноважень:

1) штраф накладається за невиконання рішення суду;

2) передумовою накладення штрафу є зобов'язання судом суб'єкта владних повноважень подати звіт про виконання судового рішення;

3) подання звіту «не дорівнює» звільненню від сплати штрафу;

4) немає підстав для накладення штрафу, якщо невиконання судового рішення зумовлене поважними причинами, незалежними від волі керівника суб'єкта владних повноважень.

Термін «відновлення втраченого судового провадження» можна розглядати у кількох аспектах:

1) інститут процесуального права, норми якого регулюють порядок відтворення відсутньої частини або всіх матеріалів справи, провадження за яким припинено або закінчено ухваленням судового рішення;

2) сукупність процесуальних дій суду та осіб, що брали участь у справі, які можуть бути вчинені на різних стадіях процесу й у результаті вчинення яких повністю або частково відновлюється зміст матеріалів втраченої справи;

3) правовідносини, що виникають між судом і особами, які брали участь у справі, з приводу штучного відтворення змісту інформативних джерел, які містилися в частково або повністю втраченому судовому провадженні;

4) необов'язковий етап судочинства, в ході якого суд і особи, які брали участь у справі, мають можливість реалізувати закріплене в нормах процесуального законодавства право вимагати реконструкції втраченого судового провадження

Об'єкт

- конкретний перелік відсутніх повністю або частково матеріалів загубленої справи

Предмет

- зміст окремих процесуальних документів або їх частин, які містилися у втраченому провадженні в адміністративному судочинстві у справі за винятком матеріалів і документів, що було втрачено до закінчення судового розгляду

Ознаки відновлення втраченого провадження

- 1) факультативність
- 2) цільове призначення
- 3) безстроковість
- 4) завершений характер
- 5) повнота й усебічність дослідження
- 6) відповідність

Ініціатори відновлення втраченого судового провадження

Учасники
справи

Суд

Підсудність заяви про відновлення втраченого судового провадження

Загальне правило

суд, який розглядав справу як суд першої інстанції

якщо суд знаходиться на тимчасово окупованій території України або в районі проведення АТО

визначається на підставі ЗУ "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" або "Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції"

Форма та зміст заяви про відновлення втраченого судового провадження

- письмова форма

- обов'язкові елементи

- додатки

- у разі необхідності - клопотання про поновлення строку

Наслідки недодержання вимог до змісту та форми заяви про відновлення втраченого судового провадження

у разі невідповідності
заяви вимогам

Залишається без
руху, повертається

*мета звернення не
пов'язана із захистом
його прав та інтересів
заявника*

Повернення заяви
або залишення без
розгляду

заявник відкликав заяву

Повернення заяви
або залишення без
розгляду

Не перешкоджає
повторному
зверненню

Суд відмовляє у відкритті провадження за заявою про відновлення втраченого судового провадження

Заяву подано до закінчення судового розгляду

Заяву подано після закінчення встановленого строку, і суд відхилив клопотання про його поновлення

При розгляді заяви про відновлення втраченого судового провадження суд бере до уваги:

- ▶ - частину справи, яка збереглася (окремі томи, жетони, матеріали з архіву суду тощо);
- ▶ - документи, надіслані (видані) адміністративним судом учасникам судового процесу та іншим особам до втрати справи, копії таких документів;
- ▶ - матеріали виконавчого провадження, якщо воно здійснювалося за результатами розгляду справи;
- ▶ - будь-які інші документи і матеріали, подані учасниками судового процесу, за умови, що такі документи і матеріали є достатніми для відновлення справи;
- ▶ - відомості Єдиного державного реєстру судових рішень;
- ▶ - дані, що містяться в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі;
- ▶ - будь-які інші відомості, документи тощо, отримані у законний спосіб з інших офіційних джерел.

Ухвала про відновлення втраченого судового провадження повинна відображати таку інформацію:

подані до суду та досліджені в судовому засіданні конкретні дані, на підставі яких суд вважає установленим зміст відновленого судового рішення

висновки суду про доведеність того, які докази досліджувалися судом

висновки суду про доведеність того, які процесуальні дії вчинялися з втраченого провадження